

Тема. Рідний край у творах М. С. Вінграновського.

М. С. Вінграновський "Сама собою річка ця тече", "Ластівко біля вікна", "Літній ранок".

Мета: ознайомити з біографією і творчістю М. С. Вінграновського, його поетичними творами; формувати навички читання, уміння сприймати, розуміти, аналізувати й інтерпретувати поетичні твори; знаходити засоби художньої виразності, визначати авторську позицію, тему та основну думку твору; висловлювати оцінні судження; вчити самовиражатися у творчій діяльності; розвивати інформаційну культуру, зв'язне мовлення;

виховувати любов до рідної землі, бажання оберігати природу рідного краю.

Обладнання: портрет М. С. Вінграновського, ІКТ презентація, пісня Т. Попатенка "Тече річка невеличка", книжки з творами М. С. Вінграновського, картки-опори.

Міжпредметні зв'язки: літературне читання, музичне мистецтво, інформатика.

Хід уроку

I. Організаційна частина. Мотивація навчальної діяльності.

- Діти! Який у нас урок? (*позакласного читання*)

- Чим корисні уроки позакласного читання? (*вчимося самостійно знаходити і читати художню літературу, висловлюємо власні думки про прочитані твори, презентуємо прочитані книжки тощо*)

II. Актуалізація почуттєвого досвіду й опорних знань учнів. Повідомлення теми, мети, завдань уроку. Планування уроку

Епіграф: "...Той любов'ю повниться до світу,

Хто рідну землю має над собою..."

- Автор цих слів - відомий український поет Микола Вінграновський. Його називають чарівником слова. Твори Миколи Степановича для дітей – це чарівний світ, де легко та просто народжується казка, де живуть її добрі герої, де природа оживає та дивує й захоплює людину.

Сьогодні ми будемо вивчати творчість нашого земляка М. С. Вінграновського.

- Пропоную спланувати наш урок (*біографія письменника, презентація творів, знайомство з новим твором, словникова робота, власна думка, творчі завдання*)

III. Сприйняття й первинне усвідомлення учнями нового матеріалу

1. Біографія письменника

- Біографія Миколи Степановича цікава і захоплююча. Пропоную познайомитися з нею. Цікаві факти занотуємо на аркушах. (*Діти самостійно заздалегідь готують інформацію про біографію Вінграновського, створюють презентацію. Під час виступу однокласників учні занотують основні факти біографії письменника у зошитах (на картках)*)

Прийом "Незакінчене речення"

1. Народився М. С. Вінграновський ...

2. Вчився ...

3. Закінчив інститут ...

4. Почав писати вірші у ...

5. Збірки для дітей ...

6. Нагороди ...

2. Емоційне налаштування

- Так, більшість творів М. С. Вінграновського про природу. Відчуття прекрасного світу дитинства та природи дано не кожному, а лише тим людям, які наділені здібностями

помічати навколо себе деталі, що непомітні іншим. Таким талантом, яскравим і неповторним, володів Микола Вінграновський. З яким твором сьогодні ми познайомимося ви зрозумієте, прослухавши пісню "Тече річка невеличка" (з програми "Музичне мистецтво").

- Про що цей твір?
- Які почуття він у вас викликав?
- Які річки нашого краю ви знаєте?

3. Робота над Віршем "Сама собою річка ця тече"

3.1. Слухання вірша М. Вінграновського "Сама собою річка ця тече"

- Пропоную прослухати вірш М. Вінграновського "Сама собою річка ця тече" і визначити які емоції у вас викликав цей вірш.

3.2. Словникова робота (проводиться за питаннями учнів)

3.3. Обмін враженнями щодо прослуханого

- Чи сподобався вам цей вірш? Чим саме?

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків

1. Читання самостійне

- Яка тема вірша?
- Що хотів автор нам передати? Яка основна думка твору? (основна думка: вираження любові до своєї "малої батьківщини")
- Природу якого краю описував автор? (Первомайщини)

2. Завдання пошуково-дослідницького характеру

- В яких словах виражена основна думка твору?

Запишіть відомі вам художні засоби, які автор використовує у вірші.

Орієнтовна відповідь

Художні засоби	Приклади
Епітети	Маленька (річечка); вузенька та ін.
Зменшено-пестливі слова	Маленька, донечка, річечка та ін.
Порівняння	Вузенька, як долоня

- В яких словах поет виражає своє ставлення до рідної землі? (Я річечку оцю в городі в нас під кленом як тата й маму і як мед люблю)

- Чи виникло у вас бажання прочитати цей вірш, передаючи свою любов до рідної землі?

3. Виразне читання поезії (взаємооцінювання за карткою-опорою: чітко, виразно, логічний наголос, інтонація, темп, гучність голосу).

V. Узагальнення й систематизація знань

- Творчість М. С. Вінграновського багатогранна, захоплююча, тому пропоную самостійно ознайомитися й дослідити його поезію.

(Діти працюють в групах над віршами "Ластівко біля вікна" і "Літній ранок")

I група досліджує вірш "Ластівко біля вікна"

II група досліджує вірш "Літній ранок"

За планом (опора)

1. Виразне читання
2. Тема вірша
3. Основна думка
4. Словничок (які слова можна використовувати у своєму мовленні, творах)
5. Художні засоби
6. Відгук про прочитаний твір (усно, кілька дітей)

Презентація поезії (взаємооцінювання)

- На що надихає поезія Миколи Вінграновського? (*спостерігати за природою рідного краю, оберігати її, писати твори про природу тощо*)

VI. Підведення підсумків уроку. Домашнє завдання

- Навколо нас, діти, надзвичайно багато чудових подій, які ми зачасту не помічає. Навколишній світ – це не лише родина, школа, комп'ютер та друзі. Це ще й дивний світ природи та перебування нас, людей, у цій життєдайній красі. Тому давайте будемо вчитися озиратися навколо, милуватися та цінувати кожен мить життя.

- Своїми відчуттями ви можете поділитися у "**Відкритий мікрофон**"

- Я дізнався на уроці ...

- Я зрозумів ...

- Я навчився ...

- Я відчув ...

- Мені сподобалося ...

- Я ціную ...

- Я прагну ...

- На наступний урок я хочу підготувати ... (*домашнє завдання визначають учні*)

- виразне читання віршів;

- відгук про прочитаний твір;

- скласти свій вірш (твір) про природу рідного краю

Рефлексія: (*самооцінка за картками-опорами*)

- Я формулював запитання, відповідав на запитання, висловлював свою думку, виразно читав, активно співпрацював у групі, самостійно виконував завдання, самостійно готував інформацію до уроку.

"Комплімент другові" (*взаємооцінка*)

Наприклад:

- Я хочу зробити комплімент ..., яка виразно читала вірш, активно співпрацювала в групі, доповнювала відповіді, висловлювала свої почуття, тощо.